

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Parochorum, De Plerisque Functionibus, & Obligationibus, ad Parochias, Parochos & Parochianos attinentibus

Engel, Ludwig

Salisburgi

§. 6. De Solennitate Matrimonij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40922

que non in primo aut secundo gradu consanguinitatis. In affinitate autem ex copula illicita (puta si quis duxerit eam, cum cujus sorore vel consanguinea prius peccavit) ipse scio in primo & secundo gradu contracto jam matrimonio dispensationem ab Episcopo datam esse. V. Denique quod impedimentum sit occultum; dicitur autem occultum, etsi unus vel alter sciat, non tamen in loco divulgatum sit. Videatur Sanch. lib. 2. disp. 40. Hoc insuper adnotari potest, quod si dubitetur an sit impedimentum inter contrahentes, possit Episcopus declarare nullum esse impedimentum, aut etiam ad cautelam dispensare, sicut docet Garzias de beneficijs. p. 9. c. 2. n. 10. & Laym. in Theol. moral. de legibus. c. 22. n. 4.

§. VI.

DE SOLLENNITATE MATRIMONII.

SUMMARI A.

1. Duplex sollemnitas matrimonij.
2. Quotuplex sollemnitas extrinseca?
3. Poena Sacerdotis omittentis denuntiationes.
4. Quibus diebus possint fieri denuntiationes?
5. Quando omitti possint?
6. Cause, cur omitti possint?
7. De benedictione secundarum nuptiarum.
8. Poena Sacerdotis benedicentis secundas nuptias.
9. Intrinsicca sollemnitas matrimonij.
10. Tridentinum per sollemnitatem intrinsiccam invaluit matrimonija clandestina.

11. *Resolvitur hæreticorum argumentum pro matrimonio clandestino.*
 12. *Quis sit proprius parochus contrahentium?*
 13. *Quis Parochus vagorum?*
 14. *Parochus non ut minister, sed ut testis excellens assistit.*
 15. *An validè assistat alienus Parochus ex præsumpta licentia, vel rati habitione.*
 16. *Parochus non debet facillè credere dicenti se habere licentiam.*
 17. *Insignis disputatio, an Parochus alienus validè adstiterit matrimonio ex præsumpta licentia, qua revera quidem data est, assistenti tamen non innotuit.*
 18. *In matrimonio quales testes sufficiant.*
 19. *Necessitas vel ignorantia non excusat ab observatione formæ.*
 20. *Per plures conclusiones resolvitur questio de matrimonio contracto in loco, vel ab incolis non recepti Concilij.*
- 1 **N**E matrimonium esset clandestinum, Conc. Trid. duplicem ei solennitatem præscribit, unam *extrinsecam* & accidentalem, alteram *intrinsecam* & substantialem.
- 2 Solennitas *extrinseca* est, ut dispensati ante aeternalem contractum matrimonij à suo proprio Parocho tribus festivis diebus in Ecclesia publicè denuncientur, ut parochus mutuo desponsatorum consensu interrogato dicat, Ego vos conjungo in nomine Patris & Filij & Spiritus Sancti, ut ante sacerdotalem benedictionem in templo

plo suscipendam conjuges in eadem domo non
 cohabitent. hæc, inquam, solennitas extrinseca
 & accidentalis est, ejusque omissio non irritat
 matrimonium, omitti tamen sine peccato & pæ-
 na arbitraria non potest, quia in præcepto est,
 timò parochum omittentem denuntiationes in- 3
 currere triennem suspensionem tradit Barb. *ad*
Trid. sess. 24. de reform. matr. c. 1. n. 31. per text.
in c. 3. §. sanè. de clandest. despons. Quod tamen
 ego non credo, nec textus hoc dicit, sed tantum
 loquitur de illo casu, ubi parochus patitur ali-
 quos in consanguinitate vel aliquo alio impedi-
 mento existentes contrahere. Et etiam isto ca-
 su non ipso jure suspensum parochum, sed pri-
 mum per sententiam Judicis Ecclesiastici suspen-
 dendum esse non obscure ex eod. text. colligitur,
 aliunde autem nota est regula, quòd nulla cen-
 sura sine text. expressio ipso jure infligatur, *arg.*
cap. 18. qui. 18. de sentent. excomm. in 6.

Caterum denuntiationes non ita præcisè in 4
 diebus festis fieri debere videntur, quin etiam
 alijs diebus, ubi v. g. propter litanias vel pro-
 cessionem magnus concursus est populi, fieri
 possint, sicut notavit Barb. *d. l. n. 23.* Si contra-
 hentes sint ex diversis parochiis, tunc in utrius-
 que parochia denuntiationes faciendæ erunt, at-
 que idem, si quidem jam tempore sponsalium
 sint ejusdem parochiæ, sed ante modicum tem-
 pus fuerint diversarum, nam etiam tunc in pa-
 rochia, ubi prius vel unus tantum, vel ambo
 habitaverunt, denuntiandi erunt, quia ibi me-

lior habetur personarum notitia, an aliquando impedimento affectæ sint,

Aliquando tamen denuntiationes vel profusus omitti possunt, vel una tantum pro tribus fieri, vel post contractum matrimonium differri, si rationabilis causa accelerandi matrimonij subsit, & licentia Ordinarij vel Vicarij accedat.

¶ Imò si necessitas valdè magna & urgens fuerit, & commodus accessus ad ipsummet Ordinarium haberi nequeat, etiam solus Parochus eam desponsatis gratiam facere poterit, ut vel unam tantum, vel post contractum matrimonium ante consummationem (quam interim prohibere poterit ac debet) denuntiationes faciat.

6 Plures autem sunt causæ ordinariæ dispensandi circa denuntiationes, ut si contrahentes sint in conditione, fortunis, vel ætate admodum inæquales, unde minus honorificè vel non sine irrisione aliorum denuntiarentur. Item si dum jam diu cohabitarint, & pro conjugibus habiti sint, si tempus quadragesimæ, vel repentinus discessus instet, & generaliter quoties notabilis utilitas contrahentium speretur, vel ex denuntiationibus demum aliquod notabile incommodum timeatur, *Barb. ubi supra. n. 62.* Illis tamen casibus, quibus remittuntur, vel differuntur denuntiationes ob causam accelerandi matrimonium, vel suspicionem, rationabilem, ne quidam se malitiosè opposituri sint, aut similem aliam considerationem, usus obtinuit, ut iuramentum à contrahentibus præstetur, quòd in

nullus

Nullius præjudicium, & sine omni impedimento canonico contracturi sint. Solemnitas etiam *extrinseca* est, ne conjugati ante Sacerdotalem benedictionem in templo suscipiendam cohabitent, *Trid. sess. 24. de reform. matr. c. 1.*

Circa secundas nuptias autem advertendum est, quòd benedictiones nuptiales, quæ à Sacerdote post copulationem in Ecclesia Neconjugibus impenduntur, sint omittendæ in secundis nuptiis, nisi in primo conjugio neuter benedictionem accepisset, *c. 1. § 3. de secund. nuptiis.* ut enim major sit reverentia benedictionum, non solent ejusdem rei benedictiones solennes repeti sæpius, quod DD. etiam ad eum casum extendunt, quo unus tantum è conjugibus jam in priori matrimonio suscepisset benedictionem, puta si viduus ducat virginem, tum quòd *d. c. 3.* loquatur sub disjunctione, si vir vel mulier ad secundas nuptias transierit, tum quòd benedictio non possit impendi uni parti, quin etiam impendatur alteri, consuetudinem tamen locorum in hoc casu observandam monet Barb. *in cod. c. 3. n. 3.*

Pæna Sacerdotis benedicentis secundas nuptias traditur *in c. 1. de secund. nupt.* ut ab officio beneficiisque suspensus Romam mittatur pro absolutione, sed quia hæc pæna videtur nimis austerà, ideò imprimis sentiunt aliqui, quòd non incurratur ipso jure, sed per sententiam, & quòd missio Romam sit sublata per quandam extravagantem Joannis XXII. ut refert Barb. *in cod.*

e. i. n. 5. & 8. Imo valde probabile est, quod docet Sanch. d. l. 7. disput. 84. n. 30. panam esse arbitrariam, & illud c. 1. intelligi de presbytero benedicente secundas nuptias, quæ prioribus nondum dissolutis temerè contractæ sunt.

9 *Intrinsicæ & substantialis solennitas est, ut matrimonium non aliter valeat, quam si contractatur coram paroco, vel alio de ipsius aut Ordinarij licentiâ, & duobus vel tribus testibus, Trid. Sess. 24. cap. 1.*

Matrimonia quidem *clandestina* semper prohibuit Ecclesia, ut apparet ex c. 1. & *passim caus. 30. q. 5.* non tamen invalidavit, usque dum Trid. hanc solennitatem præscripsit; est quidem difficilis tex. in d. c. 1. *caus. 30. q. 5.* ubi matrimonium sine solennitatibus ibidem præscriptis contractum dicitur non esse *legitimum*, & quamvis iste terminus possit explicari de matrimonio *non licito*, tamen mox in *vers. ita peracta.* additur, *aliter verò præsumpta conjugia adulteria potius & fornicationes iudicate &c.* consequenter etiam *invalida.* Sed cum ex aliis Canonibus appareat matrimonium olim solo consensu contrahi potuisse, existimo textum in d. c. 1. loqui *presumptivè*, quod scil. præsumatur contra matrimonium clandestinum, usque dum verum matrimonium probetur, idque arguunt verba finalia. d. c. 1. *nisi voluntas propria suffragaverit & vota succurrerint legitima.*

Hæc tamen solennitas non ad statuenda

spon.

sponsalia de futuro requiruntur, sed præcisè circa ipsum matrimonium, sponsalia autem de futuro adhuc hodie nullam aliam solennitatem præter mutuum consensum desponsandorum requirunt.

Sed, inquit, hæretici, Ecclesia non potuit facere ex Sacramento non Sacramentum, sed matrimonium clandestinum ante Conc. Trid. fuit Sacramentum, ergo &c. II Ecclesia non potuit facere ex Sacramento non Sacramentum, directè, hoc est mutando vel tollendo materiam & formam determinatam à Christo conceditur: indirectè mutando aliquid sub directione & determinatione Ecclesie relictum negatur. Ecce enim Christus Dominus instituit quidem contractum pro materia sacramenti matrimonij, sed non omnem & quemcunque, sed tantum contractum *validum*, quis verò dicendus sit contractus validus pro Sacramento matrimonij, ipse Christus Dominus non determinavit, sed sicut aliàs principes & legislatores seculares possunt leges contractibus præfigere, eosque certis casibus irritare, ut ex utroque Jure tam Canonico quàm Civili apertum est, ita pari modo summus Pontifex, qui contractum matrimonialem propter annexam rationem Sacramenti suæ jurisdictioni reservavit, potuit eidem certas leges statuere, & illis non observatis irritare, nihil autem propterea mutavit in ratione materię, quæ semper in contractu *valido* consistit, unde & contractus clandestini.

destinus olim fuit materia Sacramenti, non quatenus *clandestinus*, sed quatenus tunc temporis *validus*, in simili, sicut qui potest corumpere species panis & vini, potest indirectè irritare Sacramentum Eucharistiæ, ita etiam Ecclesia potest indirectè irritare Sacramentum matrimonij ex justis causis contractum annullando.

12 Quoniam verò superius dictum est, *intrinsecam & substantialem* solennitatem esse ex constitutione Trid. ut matrimonium contrahatur eoràm proprio parrocho, vel alio de ejus aut Ordinarij (quo nomine præter Episcopum etiam intelligitur Capitulum sede vacante, vicarius Episcopi generalis, Legatus de Latere in provincia sua Legationis, Abbas habens proprium territorium. *Barb ad d. c. i. Trid. n. 98.*) licentiâ sciendum est, *proprium* parochum esse, in cujus parochiâ vel ambo contrahentes vel unus tantum domicilium habitationis fixit, neque hîc verum domicilium requiritur, ut scilicet habitatio sit *perpetua*, sed *quasi domicilium* sufficit, si nimirum desponsati per majorem anni partem actu in parochiâ habitaverunt, vel animo habitandi advenerunt, licet ibidem sint non ut parochiani, & domum propriam habitantes, sed ut conductores & famuli, vel quovis alio modo.

13 Si omnino *vagi* sint contrahentes, qui nullibi constanter habitent, à quovis parrocho copulari poterunt, Ordinarij tamen licentiâ, &

examen accedere debet, quia tales homines nonnunquam plures uxores diversis in locis ducunt, adeoque juramentum etiam ab eis exigendum est, quod nullo impedimento canonico vel alio matrimonio jam prius ligati sint. *Trid. s. 24. de matr. c. 7.*

Præterea licet Parochus non requiratur tanquam minister Sacramenti, sed ipsi contrahentes cruseantur sibi ministrare Sacramentum matrimonij, ipse verò parochus personam excellentis alicujus testis exerceat, & proinde etiam invitus, prohibitus, vel excommunicatus, validè assistat, etiam extra parochiam suam, cum sit actus voluntariæ jurisdictionis. *L. 2. ff. de offic. procons.* requiritur tamen ut ita sit præsens, ut actum, qui agitur, percipere & intelligere possit.

Item ut alius, quam proprius parochus, validè assistat, proprii parochi licentia accedere debet, & non sufficit ratihabitio sequens, quæ enim sunt de formâ actûs, non possunt per æquipollens impleri, *S. tutor autem. Inst. de auth. tut. Barb. d. 1. n. 108. & seq. Menoch. de arbit. casu. 453. n. 13.* nisi fuerit ratihabitio de præsententi præsumpta ex tolerantia parochi scientis & non contradicentis. *l. qui patitur. ff. mandati. Sanch. lib. 3. disp. 35. n. 10* & hæc sententia quòd non sufficiat licentia subsequens, ita patet inter DD. & in præxi recepta est, & per tam evitantur multæ malæ consequentiæ, quia plerumque, qui coram proprio parochio non

lunt

lunt contrahere, impedimentis quibusdam affecti sunt.

16 Est quoque advertendum Parocho alieno, ut non facile credat dicentibus se habere licentiam à proprio parrocho, nisi ostendant aliqua saltem verisimilia indicia, aut essent persone nullatenus suspectæ & fide dignæ, licet enim in ijs, quæ præcisè ad forum animæ spectant, credatur dicenti se habere licentiam, ut v. g. alieno Sacerdoti confiteatur, secus tamen est in matrimonio, & alijs (v. g. absolutione à censuris *c. sicut. de sent. excom.*) quæ etiam ad rectam fori externi gubernationem pertinent, *Sanch. d. lib. 3. disp. 37. Barb. ad d. c. 1. Trid. f. 14. n. 119.*

17 Sed quid, si Parochus vel Ordinarius alteri Sacerdoti vel Parocho licentiam dederit ad assistendum, is verò ante acceptam notitiam huius licentiæ de facto adstiterit matrimonio, an ne valebit? Communissima DD. sententia distinguit, an data sit licentia ad instantiam alieni parochi, vel motu proprio; priori casu censent sufficere, quòd licentia fuerit data & insinuata nuncio pro ea missio, altero autem casu non habere effectum ante acceptam notitiam, idemque tametsi aliquis tertius (sine mandato tamen Parochi assistentis) licentiam impetrasset argumento eorum, quæ de Privilegijs tradi solent, quòd non prius habeant effectum quàm privilegiato innotuerint. ita *Sanch. d. lib. 3. disp. 36. Barb. d. l. n. 117. Hurtado de matrim. disp. 5. difficul.*

DE SOLENNITATE MATRIM. 417
difficult. 13. & alij plerique, ut vix sit reperire
dissentientem.

Verùm quia cardo & fundamentum (ut fa-
tentur CC. DD.) consistit in paritate ducta à
Privilegio, ideò res ista theoreticè examinata
non est tam certa, quin omisâ distinctione ge-
neraliter in hoc casu pro valore matrimonij
magna probabilitas adferri possit.

Etenim quòd privilegia habeant effectum
à tempore, quo data sunt, etiam ante acce-
ptam notitiam ab eod. Sanch. *d. l. sub n. 1.*
allegantur 12. magni nominis Doctores & præ-
ter rationes & argumenta ibi adducta, etiam
non parùm stringit, quòd in litteris *gratia*
(quibus accensentur Privilegia) non attenda-
tur tempus *presentatae*, sed tempus *datae*, ita ut
statim tunc, cum datae sunt, parti jus quæra-
tur, sicut cum communi docet Rebus. *in praxi*
benefic. in tit. differentia inter rescripta gratia &
justitia n. 5. c. cum te. De Rescript. c. si eo. 9.
Eod. in 6. Accedit, quòd in proposito casu ser-
ventur *finis & verba* Concilij Trid. *Finis* qui-
dem, quia matrimonium contrahitur publicè
coram Parocho & testibus, & excluditur pe-
riculum abnegandi illud: *Verba* autem, quia
data est *licentia* alieno Sacerdoti; utrum verò
hæc licentia debuerit ipsi prius innotuisse, hoc
in Concilio non est expressum, & quamvis
DD. id afferant, tamen fundamentum eorum
admodùm dubium & controversum est, Cum
igitur de jure veteri (de quo tale matrimo-
nium

MAN, PAROCH. De nium

nium indubiè valuerat) non censeatur plus correctum, quàm expressum, *L. precipimus. in fin. C. de appell.* & in dubio potius favendum matrimonio, *c. fin. de sent. & re jud.* cujus irritatio est odiosa, & plerumque scandalosa, ita ut vel ex unius Doctoris Classici singulari opinione sustinere possit. *Sanch. lib. 1. disp. 18. n. 7.* atque æquitas rigori Juris sit præferenda. *l. placuit. c. de judic.* planè opinor, probabilem esse hujus matrimonij valorem.

Videamus quid argumentis à *Sanch. d. disp. 36. n. 2.* adductis reponi possit. I. *in c. 1. de Concess. præb. in 6.* dicitur, privilegium prodesse a tempore scientiæ. R. in primis esse allegationem partis, deinde ibi non deciditur an non aliquando profit, à tempore quo datum est, sed alia quæstio movetur, an nimirum si agatur in privilegio de jure tertij, requiratur ut privilegium illi tertio innotuerit? & ideò pars dixit, sufficere quòd innotuerit privilegiato. II. in beneficio absenti collato non acquiritur jus ante acceptationem. *c. si tibi absenti. de præb. in 6.* Consularis dignitas acquiritur literis præstitis, id est, præsentatis, *l. fin. junct. gl. C. de Consul. servo absenti non quæritur libertas data ante certiorationem ejus. L. qui absenti. ff. de acquir. poss.* Donatio non confert jus donatorio ante acceptationem *l. absenti. ff. de donat.* Legitimatio liberorum per rescriptum Principis desiderat eorum ratihabitationem. *Aulb. quib. mod. natur. §. illud tamen. Col. 7. R. ex his omni-*

omnibus non rectè necessariò inferri ad privilegia & multò minus ad licentiam datam alieno Parocho, quia in illis proptereà requiritur alterius partis acceptatio, quòd trahant secum aliquam ejus reciprocã obligationem, ita beneficiatus tenetur ad onera beneficij, & subjectionem Episcopi: Consul ad onera consularia: servus manumissus ad Jus Patronatus & operas libertorum. Donatarius ad antidota & evitandam ingratitude, *juxt. l. fin. C. de revoc. don. liberi legitimi*, ad jus Patriæ potestatis. In privilegijs autem, præsertim verò dispensationibus gratuitis vel licentia ad assistendum matrimonio (quam assistentiam parochus alienus per se paratus est facere) nulla talis reciproca obligatio est. Cæterùm *ex d. c. sibi absenti*. non leve argumentum pro contrario desumi potest, hoc ipso, quòd ante notitiam quærat beneficium saltem jus ad rem, ita ut Episcopus illud beneficium sine consensu ejus alteri nequeat conferre. Deinde in allegatis locis non deciditur, an secuta rati habitione non quærat beneficium vel alijs jus in re à die primæ collationis, sicut in legatis, quæ etiam requirunt acceptationem & tamen cedunt à die mortis. Valorem autem matrimonij etiam quandoque posse esse in suspenso jam superius *dict. de Cond. appof.* notavimus.

3. Parochus non potest exercere jurisdictionem, quam ignorat se habere. R. cùm Parochus in matrimonio potius testis, quàm

judex aut minister sit, ideò assistentiam matrimonialem non esse propriè exercitium jurisdictionis, aliàs Parochus invitus vel excommunicatus validè non assisteret, quod tamen docet Sanch. *lib. 3. disp. 39. & eod. lib. 3. disp. 21. n. 4.* & hoc ipsum est in quæstione, an actus, qui ab alterius licentia dependet, non possit exerceri ex rationabili illius licentiæ præsumptione, præsertim quando jam actu data est, licèt adhuc incognita, demùm etiam illa opinio Sanch. *d. disp. 36. n. 7. & 8.* qua in casu, quo per nuncium licentia petita est, requirit, ut saltem data licentia ipsi nuncio innotuerit juxta ea, quæ præmisit *lib. 1. disp. 6 n. 20. & disp. 7. n. 35.* non est extra controversiam, quia multi & graves DD. apud eundem Sanch. CC. contrà sentiunt quibus etiam potest addi Laym. *lib. 1. tract. 4. c. 23 sub n. 10.* ubi docet, ex petita & rationabiliter præsumpta dispensatione (si actu data sit, quamvis necdum cognita) validè contrahi posse. Nam ex mente omnium DD. concessio quæcunque valet, quando concurret consensus utriusque, sed quando unus petit, & alter dat, concurret consensus dantis & accipientis, sicut in stipulatione per interrogationem unius, & responsionem alterius statim nascitur obligatio, nec requiritur, ut interrogans responsionem denuò acceptet. & in *clm. 1. de procurat.* procurator constituitur, si unus per litteras rogaverit, & rogatus litteras sine protestatione retinuerit.

Tefta

Testes porrò, qui ad contractum matrimonij 18
 præsentibus esse debent, non requiruntur omni
 exceptione majores, sed ne matrimonia fre-
 quenti periculo nullitatis exponantur (sicut te-
 stamenta in quibus tam exacti testes deside-
 rantur) quoscunque testes rationis compotes,
 & intelligentes rem, de qua agitur, etiam do-
 mesticos, infames, faminas, consanguineos,
 &c. sufficere tradit Barb. *d. l. n. 121.*

Nulla tamen necessitas vel ignorantia excu- 19
 sat ab observatione legis, quæ formam actui
 præscribit, quatenus eâ formâ non servatâ a-
 ctus valere possit. Quare licet ante repenti-
 num discessum contracturus Parochum vel te-
 stes habere non posset, vel homo rudis invin-
 cibiliter ignoraret requiri, nihilominus sine eo-
 rum præsentia invalidè contraheret. *Text. in*
Trid. s. 24. de Reform. matrim. cap. 2. in princ.
Sanch. d. lib. 3. disp. 17.

Postremò breviter inquirendum, quid cen- 20
 sendum de matrimonio contracto in loco, ubi
 Concilium Trid. in puncto reformationis Ma-
 trimonij receptum non est? R. & dico 1. si
 matrimonium contrahatur ab incolis talis loci,
 illud haud dubiè validum erit secundùm anti-
 quos Canones ex quibus ad substantiam matri-
 monij solummodò mutuus consensus & absen-
 tia impedimenti dirimentis requirebatur, ubi
 enim lex nova promulgata vel recepta non est
 non obligat, *c. in istis. vers. leges dist. 4. Navar.*

*in man. c. 27. n. 41. Chok. de Jurisd. ord. in exemp.
p. 1. q. 50. n. 8.*

Dico 2. Si quidam ex loco recepti Concilij excurrat ad locum non recepti Concilij & ibi contrahat cum incola illius loci, pariter valebit matrimonium, cum enim contractus matrimonij sit individuus, regulatur secundum locum uniuscujuslibet ex contrahentibus. Sicut superius dictum est, proprium Parochum sponsi esse etiam proprium sponsæ, si ex diversis parochijs sint desponsati.

Dico 3. Si utraque pars emigraverit ad locum non recepti Concilij *sine fraude* & ex causa transferendo *verum* vel *quasi* domicilium aut etiam per modum transitus, valebit matrimonium juxta morem illius loci contractum. Tum quod contractus reguletur secundum leges loci ubi celebratur. *l. si fundus. ff. de evict. Gail. lib. 2. Obs. 123.* tum quod peregrini ex probabili non obligentur legibus domesticis. Non obstat, quod Trid. *inhabilitaverit personas* ad contrahendum sine præscripta solennitate, inhabilitatio autem personæ comitetur ipsam personam sicut umbra corpus. Nam hoc procedit, quando persona est in individuo per sententiam judicis inhabilitata, secus si inhabilitatio sit generalis ex lege, tunc enim habet legis naturam, ut non obliget, ubi non est recepta, *arg. c. 2. de constit in 6. Sanch. de matrim. l. 3. disp. 18. Pont. de matrim. l. 5. c. 9. n. 2. Barb. de Offic. Episc. p. 2. alleg. 32. n. 153. Et alij ibid.*
Dico

Dico 4. Si excursus ad locum non recepti Concilij fiat hac sola intentione contrahendi sine proprio Parocho, adeoque *in fraudem legis*, dubitant DD. an valeat matrimonium. Nam transiens ad talem locum & ibidem contrahens secundum leges illius, videtur uti jure suo, adeoque nemini fraudem aut injuriam facere. *l. nullus videtur. ff. de R. I. L. 3. §. 2. ff. de lib hom. exhib.* Intentio quoque mala, quamvis aliquando actum faciat *illicitum*, non tamen statim *invalidum*, ut si quis Parochum corrumpat, ut se sine denuntiationibus in fraudem prioris sponsæ copulet: Si filiusfam. aut Clericus bona inter vivos alienent, eo quòd de his testari nequeant, &c.

Nihilominus à Sac. Cong. Card. decisum & ab Urbano VIII. confirmatum esse, quòd matrimonium ita contractum invalidum sit, refert Lugo *in Resp. mor. dub. 36. Barb. de Par. c. 21. n. 26. Bossius de contract. matr. c. 1. §. 29.* & pro hac decisione facit, quòd fraus & dolus non debeant patrocinari. *c. sedes de rescript l. 1. de aqua pluvia. quòd contra legem facere & in fraudem legis æquiparentur. l. contra legem. cum L. seq. ff. de ll. L. ex facto 43. §. fin. de Vulg. subst. L. 3. §. is autem. ff. ad S. C. Maced. c. pen. de R. I. in 6. ita in l. hoc modo. 64. de Condit. & demonstrat. notanter constitutum est, ut si per fraudem præjudicetur Legi Reip. utili, ipso jure rescindi, quod fraudandæ legis gratiâ factum est. Quis verò non videat, Consilium Trid.*

cum tanta præstantissimorum virorum delib-
ratione conclusum, esse legem Reipub. utilif-
simam, & si id defraudari permittatur januam,
aperiri raptibus & clandestinis desponsationi-
bus cum ingenti nonnunquam præjudicio pa-
rentum, & priorum sponsalium aliorumque
interesse habentium. Quare ad rationes con-
trarias responderi potest, negando, quòd jure
suo utatur, qui legem defraudare cogitat. De-
inde quòd mala intentio non irritet actum, si
nihil mutet in substantialibus à lege requisitis.

Dico 5. Hæretici si permixti cum Catholi-
cis apud quos Concilium receptum est, vivunt
& in minori numero sint, tenentur statuto Con-
cilij. *arg. l. quod major. ff. ad municip. declaratio*
Card. apud Cyp. lib. 4. De sponsal. 16. Bossius de
Contr. matrim. c. 1. §. 24. n. 65. Et §. 28. sunt
enim hæretici per Baptismum intra januam Ec-
clesiæ recepti, & ejus subditi effecti, subditi
autem quamvis rebellis utique ad leges sui Su-
perioris tenentur. Inde etiam fit, quòd Ecclesia
magis hæreticos ad fidem compellat. *tot. tit. X.*
de Hæret. quàm Judæos & Gentiles, qui non
sunt propriè ejus subditi, dicente Apostolo:
quid mihi de ijs, qui foris sunt, judicare.

Dico 6. Principes & Domini sæculares pos-
sunt punire adjuvandi juris Ecclesiastici causæ
tales excurrentes, vel alia illicita matrimonia
contrahentes, *Sanct. lib. 3. disp. 47. n. 13.* lau-
dabile est enim Principi Ecclesiam ejusque sta-
tuta defendere. *arg. c. excommunicamus. §. mo-*

neantur.

neantur. de Hæret. c. decernimus. de sent. excomm.
in 6 clem. un. de jurejur. Extrav. unam sanctam.
de Major. & obed. inter com.

Dico 7. Qui vice versa ex loco non recepti
Concilij, veniunt ad locum, in quo receptum
est, tenentur secundum formam Concilij con-
trahere. Quidquid enim sit, an & quando pe-
regrinus teneatur ad leges loci, per quem tran-
sit, (quod de legibus juris communis proba-
bilis affirmatur cum Nav. in man. c. 25. num.
120, Laym. de LL. c. 12. n. 3.) recepta est do-
ctrina, quod circa solennitatem contractuum
teneatur. Sanch. d. disp. 18. n. 26.

§. VII.

De Dissolutione & Sepatatione
Matrimonij.

SUMMARIA.

1. Matrimonium aliud proprie tale, aliud impro-
prie seu attentatum.
2. Magis interdum congruum est, impedimentum
quovis modo tollere, quam conjuges invitos
ab invicem separare.
3. Qualiter matrimonium nullum ex defectu con-
sensus in alterutro reconvalidari possit?
4. Qualiter matrimonium cessante impedimento
dirimente occulto reconvalidari debeat.
5. An ad reconvalidationem matrimonij debeant
etiam repeti solennitates?
6. An Parochus vel confessorius teneatur monere
habentes impedimentum, si id ignorent.

Dd 5

7. Matri-